

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 201/2026-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja Slobody 50, Dolný Kubín, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/106/2025 z 11. septembra 2025, a to vo výroku II, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I, II, III a VII, a vo výroku III, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku V tak, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť podať žalobu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. decembra 2025 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy, základného práva na rovnosť v súdnom konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím krajského súdu namietaným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutie, „*prípadne*“ vec vrátiť Okresnému súdu Námestovo na ďalšie konanie „*s povinnosťou prehodnotenia skutkového stavu a neposkytnutia ochrany, ktorá by viedla k nútenému obmedzeniu vlastníctva*“, a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je odporcom v súdnom konaní navrhovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16C/16/2025 o nariadenie neodkladného opatrenia.

3. Sťažovateľ je vlastníkom pozemkov parc. č. [REDAKOVANÉ] – zastavaná plocha a nádvorie (104 m²), [REDAKOVANÉ]; parc. č. [REDAKOVANÉ] – zastavaná plocha a nádvorie (54 m²), [REDAKOVANÉ];

podielovým spoluvlastníkom parc. č. [REDACTED] – zastavaná plocha a nádvorie (32 m²), [REDACTED], podiel [REDACTED]; podielovým spoluvlastníkom parc. č. [REDACTED] – orná pôda (150 m²), [REDACTED], podiel 1/2. Vlastníkom stavby (predajňa potravín so súp. č. [REDACTED]) je navrhovateľ. Budova bola postavená v roku 1958.

4. Sťažovateľ nadobudol časti pozemkov postupne, a to pozemok parc. č. [REDACTED] v októbri 2022, pozemok parc. č. [REDACTED] v decembri 2023 a pozemok parc. č. [REDACTED] v apríli 2024. Po nadobudnutí pozemkov sťažovateľ komunikoval s právnym zástupcom navrhovateľa s cieľom riešenia právnych vzťahov. Sťažovateľ navrhol uzatvorenie nájomnej zmluvy, ktorú navrhovateľ neuzavrel, ale priamo požadoval nútené zriadenie vecného bremena prostredníctvom súdu.

5. Vzhľadom na konanie navrhovateľa a nedostatočnú komunikáciu inicioval sťažovateľ postupy na ochranu svojho vlastníckeho práva umiestnením mobilného oplotenia na svojich pozemkoch, ktorým síce bolo obmedzené, ale nebolo znemožnené prechádzanie po predmetných pozemkoch.

6. Okresný súd uznesením č. k. 16C/16/2025-61 z 24. marca 2025 uložil sťažovateľovi povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania, ktorým by obmedzil, zabránil, sťažil alebo znemožnil navrhovateľovi a osobám odvodzujúcim práva od navrhovateľa prechod pešo cez časti predmetných pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území a obci [REDACTED]. Taktiež sťažovateľovi uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek konania, ktorým by obmedzil, zabránil, sťažil alebo znemožnil navrhovateľovi a zmluvným partnerom navrhovateľa (zásobovanie, dodávatelia iných služieb navrhovateľa, nájomcom, zásobovanie nájomcov) prechod pešo a prejazd osobnými a nákladnými motorovými vozidlami a krátkodobé (do 90 min.) odstavenie motorových vozidiel na časti predmetných pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území a obci [REDACTED]. A napokon sťažovateľovi uložil povinnosť odstrániť oplotenie, a to v časti, v ktorej zabráňuje prístup k stavbe predajne potravín. Vo zvyšnej časti okresný súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol (IV). Zároveň navrhovateľovi uložil povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia vo výrokoch I, II a III podať žalobu, ktorej predmetom bude zriadenie vecného bremena v jeho prospech ako vlastníka stavby, prípadne akúkoľvek inú žalobu, prostredníctvom ktorej dôjde k usporiadaniu vzťahov medzi ním ako vlastníkom stavby a sťažovateľom ako vlastníkom príľahlých pozemkov (výrok V).

7. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie.

8. Krajský súd napadnutým uznesením rozhodol výrokom I tak, že uznesenie súdu prvej inštancie zostáva nedotknuté vo výroku IV o čiastočnom zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, výrokom II uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil vo výrokoch I, II, III a VII a výrokom III uznesenie súdu prvej inštancie zmenil vo výroku V tak, že navrhovateľovi uložil povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať žalobu, ktorej predmetom bude zriadenie vecného bremena v jeho prospech ako vlastníka stavby spočívajúceho v práve cesty cez predmetné pozemky.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Podstatou argumentácie sťažovateľa je skutočnosť, že podľa jeho názoru je napadnuté rozhodnutie arbitrárne a nepreskúmateľné.

10. Sťažovateľ uvádza, že existujú alternatívne riešenia prostredníctvom občianskoprávných nástrojov (nájomná zmluva, dohoda o vecnom bremene). Sťažovateľ bol ochotný rokovať, ale okresný súd v tomto smere nevykonal žiaden dôkaz.

11. Podľa sťažovateľa ide o predajňu potravín s pohostinstvom, ktoré nepredstavujú verejný záujem. Neodkladné opatrenie je iba procesným mechanizmom a nemá byť hmotnoprávnym nástrojom na nútené obmedzenie vlastníctva.

12. Sťažovateľ zastáva názor, že je porušený princíp rovnosti, keďže je nariadeným neodkladným opatrením diskriminovaný kvôli tomu, že sa pokúšal chrániť svoje vlastníctvo. Nariadené neodkladné opatrenie bez racionálneho dôvodu uprednostňuje práva navrhovateľa pred právami sťažovateľa, a to bez platenia akejkoľvek náhrady.

13. Podľa sťažovateľa krajský súd porušil aj princíp spravodlivej rovnováhy, keďže navrhovateľovi poskytol ochranu na úkor práv sťažovateľa.

14. Sťažovateľ argumentuje tým, že krajský súd neposudzoval, či oplotenie bolo znemožňujúce alebo len obmedzujúce prístup k stavbe navrhovateľa. Podľa sťažovateľa oplotenie bolo iba právnym prostriedkom na obranu jeho vlastníctva. Sťažovateľ bol nariadeným neodkladným opatrením potrestaný za pokus o svojpomoc, na ktorú mal podľa svojho názoru zákonné oprávnenie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastniť majetok (čl. 20 ústavy), základného práva na súdnu ochranu, rovnosť v súdnom konaní a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46, 47 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu, a to vo výroku II, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie vo výrokoch I, II, III a VII, a vo výroku III, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku V tak, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť podať žalobu.

16. Z podstaty sťažnostnej argumentácie vyplýva subjektívna nespokojnosť sťažovateľa s nariadením neodkladného opatrenia, ktorým dochádza k obmedzeniu jeho vlastníckeho práva, pričom na nútené obmedzenie vlastníctva podľa sťažovateľa neboli splnené predpoklady, a to nevyhnutnosť, verejný záujem, zákonný podklad a primeraná náhrada.

17. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením alebo zabezpečovacím opatrením veľmi zdržanlivo, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide spravidla o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (m. m. IV. ÚS 82/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných a zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021, IV. ÚS 282/2019, IV. ÚS 330/2020).

18. Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach neznamená, že tieto sú úplne mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu ústavným súdom. Ak všeobecný súd ponechá bez povšimnutia niektorú z kľúčových otázok prípadu alebo sa ako odvolací súd bez riadneho zdôvodnenia odkloní od právnych či skutkových záverov súdu prvej inštancie, jeho postup vykazuje známky arbitrárnosti a svojvôle (I. ÚS 191/2019).

19. V konaní o nariadenie neodkladného opatrenia sa posudzuje, či nárok, ktorý je predmetom konania vo veci samej, je aspoň pravdepodobný, ďalej sa vyhodnocuje potreba neodkladnej úpravy pomerov a napokon sa skúma, či žiadané opatrenie spĺňa princíp efektivity, ako aj proporcionality. Záruky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy týkajúce sa kvality odôvodnenia rozhodnutia sa uplatňujú aj v tomto prípade, avšak súd neargumentuje v prospech samotnej existencie práva, iba osvedčuje pravdepodobnosť nároku. Teda kvalita odôvodnenia závisí od toho, čo musí byť preukázané nepochybne a čo len pravdepodobne (IV. ÚS 620/2021).

20. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

21. Ústavný súd teda skúmal, či sa krajský súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu s ústavou a dohovorom.

22. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že navrhovateľ osvedčil, že prístup do budovy cez uvedené pozemky sa dlhodobo realizoval (od roku 1958). Je nedôvodná argumentácia sťažovateľa poukazujúca na alternatívny prístup k stavbe patriacej navrhovateľovi. Bez pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve sťažovateľa, či už výlučnom, alebo podielovom, a ktoré sú predmetom nariadeného neodkladného opatrenia, prístup k predmetnej budove nie je možný. Za situácie, keď medzi stranami dochádza pri prechode navrhovateľa, resp. osôb odvodzujúcich právo prístupu od navrhovateľa ku konfliktom, je dôvodné, aby pomery medzi stranami boli bezodkladne upravené neodkladným opatrením (body 21, 22, 23, 24, 25 odôvodnenia).

23. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí uzavrel, že dočasné obmedzenie sťažovateľa v rozsahu uloženej povinnosti nie je v zjavnom nepomere k nepriaznivým následkom, ktoré by v budúcnosti mohli nastať, a teda nie je neprimeraným zásahom do vlastníckeho práva sťažovateľa. Navrhovateľ nemá inú reálnu možnosť prístupu k svojej nehnuteľnosti, ktorá je v jeho výlučnom vlastníctve, a ktorú riadne užíva. Časť pozemku vo vlastníctve sťažovateľa, ktorá je predmetom navrhovaného prístupu, sa nachádza na okraji jeho pozemku, pričom podľa doterajších zistení táto konkrétna časť nie je sťažovateľom nijakým spôsobom využívaná ani nie je stavebne ani funkčne prepojená s ostatnou časťou jeho pozemku. Ide o úzky vyasfaltovaný pás zeme, ktorý (s výnimkou prístupu k danej budove) neslúži na žiadny konkrétny účel. Taktiež vzhľadom na jeho rozmery a polohu je objektívne nevyužitelný iným spôsobom. Dočasné obmedzenie vlastníckeho práva sťažovateľa v rozsahu umožnenia prístupu navrhovateľa cez túto časť pozemku predstavuje nevyhnutný/minimálny zásah do jeho práv a nie je spojené so žiadnou citelnou ujmom. Naopak, neumožnenie takéhoto prístupu by mohlo viesť k zásadnému zásahu do užívacieho práva navrhovateľa a znemožniť mu výkon vlastníckeho práva k jeho nehnuteľnosti. Daná situácia je o to

naliehavejšia, keďže v budove sa nachádza predajňa potravín, pri zamedzení prístupu do ktorej vzniká navrhovateľovi škoda (body 26, 27 odôvodnenia).

24. Ústavný súd v súlade s ustálenou judikatúrou, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, sa oboznámil aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie.

25. Z uznesenia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd prvej inštancie považoval za osvedčené, že výlučným vlastníkom stavby (predajňa potravín) je navrhovateľ. Zároveň považoval za osvedčené, že prístup k vchodom do budovy je možný len cez pozemky sťažovateľa, ktorý je ich výlučným vlastníkom, resp. podielovým spoluvlastníkom s [REDAKOVANÉ] a podielovým spoluvlastníkom s [REDAKOVANÉ]. Okresný súd ďalej konštatoval, že v prístupe k stavbe navrhovateľa po uvedených pozemkoch sťažovateľ začal navrhovateľovi a tiež osobám odvodzujúcim práva od navrhovateľa (zákazníci, zamestnanci, dodávatelia, nájomca a pod.) brániť najprv slovné a následne faktickými prekážkami prístupu, a to odstavením osobných motorových vozidiel pred vchody do budovy a tiež umiestnením mobilného oplotenia na predmetných pozemkoch, ktoré pripevnil uzamknutou reťazou na budovu vo vlastníctve navrhovateľa (bod 27 odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie).

26. Súd prvej inštancie uzavrel, že navrhovateľ osvedčil, že sťažovateľ nielen jemu, ale i osobám odvodzujúcim práva od navrhovateľa bráni v akomkoľvek prístupe k nehnuteľnosti, a to takým spôsobom, že sa k nej nemajú možnosť dostať. Zároveň dospel k záveru, že zo vzájomného umiestnenia predmetnej stavby a pozemkov sťažovateľa je zrejmé, že jeho pozemky boli zamýšľané a neskôr aj používané ako jediný prístup k prevádzkam v danej stavbe. Umiestnenie mobilného oplotenia bolo svojpomocným konaním, ktorým sťažovateľ zasiahol do pokojného stavu. S poukazom na skutočnosť, že sťažovateľ nadobudol výlučné vlastníctvo k dotknutým pozemkom v období od 15. októbra 2022 do 11. decembra 2023, keď už tieto pozemky po dlhú dobu (desaťročia) slúžili ako prístup do budovy, a zároveň na to, že sťažovateľ svoje vlastnícke právo mieni realizovať požadovaním nájmu v ním určenej výške, okresný súd nepovažoval konanie sťažovateľa za súladné s dobrými mravmi a zastával názor, že je vhodné poskytnúť ochranu vlastníckemu právu navrhovateľa na úkor vlastníckeho práva sťažovateľa (body 29 a 30 odôvodnenia uznesenia súdu prvej inštancie).

27. Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania tejto ústavnej sťažnosti preskúmal obsah napadnutého uznesenia krajského súdu, oboznámil sa aj s uznesením súdu prvej inštancie a nezistil žiadnu pochybnosť o ústavnej konformite napadnutého uznesenia krajského súdu.

28. Záver krajského súdu a okresného súdu, podľa ktorého časovo neobmedzené neodkladné opatrenie by bolo neprimeraným zásahom do vlastníckeho práva sťažovateľa a vzťahu medzi ním a navrhovateľom je nutné usporiadať dlhodobo, prípadne natrvalo, a preto bola uložená aj povinnosť podať v určenej lehote žalobu vo veci samej, je ústavne udržateľný.

29. Podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd náležite vysporiadal s osvedčením splnenia predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia a svoje úvahy v tomto smere aj primeraným spôsobom odôvodnil. Ústavný súd konštatuje, že v dôsledku stavu, ktorý vytvoril sťažovateľ a ktorý fakticky bránil v prístupe do budovy navrhovateľa, vznikala na strane navrhovateľa škoda,

pretože takto bola obmedzená či znemožnená jeho podnikateľská činnosť v predajni potravín a tiež príjem z nájmu pohostinstva. Nariadením neodkladného opatrenia jej ďalšiemu vzniku možno zabrániť. Takto nariadeným neodkladným opatrením zároveň nedochádza k nejakému zásahu do práv sťažovateľa, pretože odstránením prekážok a zákazu ich ďalšieho vytvárania sťažovateľovi žiadna ujma nevznikne. Táto nevznikala ani predtým. Príčina celého problému, pre ktorý bol podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia spočívala v tom, že keď sa sťažovateľ s navrhovateľom nedohodli na výške nájmu, sťažovateľ sa neobrátil na súd, ale začal konať svojpomocne, avšak na svojpomoc zákonné podmienky splnené neboli.

30. Nariadenie neodkladného opatrenia v danom prípade nezakladá ústavnú neudržateľnosť, keďže k záveru o splnení predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia dospel konajúci súd po dôslednom vyhodnotení jednotlivých dôkazov, ktoré následne nachádzajú svoje vyjadrenie v odôvodnení rozhodnutia.

31. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd rozhodol vo veci nariadenia neodkladného opatrenia v intenciách právnych predpisov spôsobom, ktorý nesignalizuje žiaden závažný excés a ani zásah do označených práv sťažovateľa. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd považuje za dostatočné a ústavné konformné, a teda nevyžadujúce uplatnenie jeho kasačnej právomoci (obdobne III. ÚS 153/2023).

32. Na tomto mieste ústavný súd dáva do pozornosti, že jeho úlohou nie je perfekcionisticky „prerábať“ konanie pred všeobecnými súdmi, a to aj v prípade výhrad k nimi urobeným čiastkovým procesným úkonom. Úlohou ústavného súdu je ochraňovať ústavnosť (nie „obyčajnú“ zákonnosť) konania pred všeobecnými súdmi. Porušenie zákona, resp. jeho nesprávny výklad nemajú automaticky za následok porušenie práva na spravodlivý proces. Na to, aby bol konštatovaný zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, musí pochybenie súdu presahovať intenzitu nezákonnosti. Musí ísť o také závažné chyby, v dôsledku ktorých už nebude existovať garancia, že daný proces vyústi (resp. má potenciál vyústiť) do spravodlivého usporiadania vzťahov medzi jeho stranami (m. m. IV. ÚS 79/2020, III. ÚS 400/2020, I. ÚS 281/2023, I. ÚS 303/2023, II. ÚS 563/2023).

33. Sťažovateľom uplatnené námietky sú nedôvodné a nesignalizujú takú priamu príčinnú súvislosť s možným porušením základných práv podľa čl. 20, čl. 46, čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na podľa čl. 6 dohovoru, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol vysloviť ich porušenie.

34. Vychádzajúc z uvedeného, pri predbežnom prerokovaní ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu